ПАРТНЕРСТВО ЗА СИЛЬНУ УКРАЇНУ

детéктор медіа 25

АНАЛІТИЧНЕ РЕЗЮМЕ

КЛЮЧОВІ ФРЕЙМИ ОПОВІДІ ПРО ЖИТТЯ В ОКУПАЦІЇ

У ІНТЕРНЕТ-МЕДІА УКРАЇНИ У 2022—2025 РОКАХ

ГО «Детектор медіа»

Листопад 2026

*Це резюме підготовлено за підтримки Програми «Партнерство за сильну Україну», яка фінансується урядами **Великої Британії, Естонії, Канади, Норвегії, Фінляндії, Швейцарії та Швеції**.*

АНАЛІТИЧНЕ РЕЗЮМЕ:

КЛЮЧОВІ ФРЕЙМИ ОПОВІДІ ПРО ЖИТТЯ В ОКУПАЦІЇ В ІНТЕРНЕТ-МЕДІА УКРАЇНИ У 2022—2025 РОКАХ

ГО «Детектор медіа»

ОСНОВНІ ТЕЗИ

Тимчасово окуповані території (ТОТ) не зникають із порядку денного українських інтернет-медіа — вони в ньому розчиняються. **У 2022—2025 роках частка публікацій, де ТОТ є головною темою, скоротилася з 52% до 21%**, а у 79% матеріалів 2025 року окуповані території згадуються лише як тло, для новин про удари Сил оборони та мирні переговори.

Медіа послідовно фіксують масштаб окупаційного насильства — репресій, депортації дітей, примусової мобілізації, русифікації освіти, — але переважно через окремі інфоприводи й голоси посадовців, правозахисників і експертів. Досвід, потреби й суб'єктність самих жителів окупованих територій залишаються менш видимими. Це створює ризики для майбутньої реінтеграції: суспільство отримує багато повідомлень про окуповані території, але мало пояснень про людей, з якими належить відновлювати спільне життя.

ВСТУП

Документ узагальнює результати дослідження ***«Ключові фрейми оповіді про життя в окупації в інтернет-медіа України у 2022—2025 роках»***, проведеного ГО «Детектор медіа» у серпні—вересні 2026 року. Дослідження продовжує хвилю аналітичних продуктів, підтриманих Програмою «Партнерство за сильну Україну» (PFRU), і доповнює попередні звіти про соціальні мережі, телебачення та ширшу наукову, медійну й мистецьку екосистему аналізом українських інтернет-медіа. Воно спирається на підходи, застосовані у звітах:

a. «Тимчасово окуповані території та внутрішньо переміщені особи у дискурсі українського сегмента соцмереж» (Chemonics, 08.2024 — 09.2025);

b. «Окуповані території: маніфестація в науковому, медійному та мистецькому дискурсах» (CAT-UA);

c. «Окуповані території в українському ефірі: про що найбільше говорять і про що мовчать телеканали» (LMF, 11.2024 — 11.2025);

Мета дослідження — простежити трансформацію висвітлення ТОТ в українських інтернет-медіа від 2022 до 2025 року та сформулювати рекомендації медіаспільноті, експертам і державним інституціям щодо того, які підходи найбільше сприяють відповідальному, послідовному і сталому висвітленню життя в окупації та розумінню досвіду українців, які жили чи живуть під окупацією.

Дослідження проведено на тлі послідовного скорочення медійної уваги до теми: за даними Інституту масової інформації, у серпні 2024 року ТОТ стосувалися 2,1% новин, а в січні 2025 року — 1%; за грудневим (2025) аналізом PFRU частка згадок ТОТ у ширшому інформаційному просторі становила близько 0,3%. Серед причин — цензура і стеження на ТОТ, безпекові

ризики для журналістів, обмежений доступ до первинних джерел і брак системної інституційної підтримки редакцій, які працюють із темою.

Дослідницькі питання:

- ❖ як змінювалися динаміка і кількість матеріалів про ТОТ в інтернет-медіа;
- ❖ чим відрізняються оповіді, де ТОТ є головною темою (I план), від тих, де вони — тло чи контекст (II план);
- ❖ скільки онлайн-медіа і журналістів регулярно пишуть про ТОТ і чи існує їхня тематична та географічна спеціалізація;
- ❖ які журналістські практики підвищують видимість і розуміння досвіду людей, які мали досвід життя на ТОТ;
- ❖ як державні органи комунікували щодо ТОТ через інтернет-медіа і як змінювалися наративи інституцій та посадовців.

Для отримання звітів, на які спирається дане дослідження, можна звернутися до проєкту Reclaim

МЕТОДОЛОГІЯ

Джерельна база — генеральна сукупність із **397 004 публікацій** у **5 737** національних і місцевих інтернет-виданнях України за 2022—2025 роки, надана платформою YouScan. До сукупності увійшли 95 961 публікація в онлайн-медіа у 2022 році, 133 981 — у 2023-му, 106 620 — у 2024-му, 60 442 — у 2025-му роках. Пошуковий запит охоплював назви повністю чи частково окупованих регіонів — АР Крим, Донецької, Запорізької, Луганської, Харківської та Херсонської областей, — а також міст Севастополь, Генічеськ, Донецьк і Луганськ.

Для кожного року сформовано рандомізовану вибірку з 1 000 публікацій (теоретична похибка 5%, довірчий інтервал 99%). Публікації вручну закодовано за 12 тематичними кластерами, із визначенням «плану» оповіді: **I план** — ТОТ є головною темою матеріалу; **II план** — ТОТ слугують тлом, контекстом чи аргументом для іншої теми (одна публікація може містити кілька тем обох планів). Дані опрацьовано методом аналізу фреймів у поєднанні з кількісним, наративним, контент- і дискурс-аналізом. Кодування даних з вибірок відбувалося у два етапи, з послідовною верифікацією різними аналітиками Центру досліджень ГО «Детектор Медіа». Додатково на всій генеральній сукупності засобами обробки природної мови підраховано географічну присутність окремих ТОТ у публікаціях.

ОБМЕЖЕННЯ

Дослідження описує, як наративи про ТОТ виглядають і поширюються в українських інтернет-медіа, але **не встановлює причин цих явищ, не відстежує офлайн-поведінку і не відображає думок людей, які проживають на ТОТ**, — зокрема тих, хто симпатизує чи симпатизував Росії. Охоплення визначалося пошуком за ключовими словами у системі YouScan; вплив діаспорних спільнот на формування наративів про ТОТ і ВПО не аналізувався. Через брак інформації про авторів (видалені публікації, псевдоніми) не вдалося достовірно встановити повний перелік авторів, тож питання тематичної й географічної спеціалізації журналістів і редакцій потребує окремого дослідження. Пояснення окремих змін у динаміці фреймів наведені у дослідженні є інтерпретаціями дослідників. Дослідження охоплює лише інтернет-медіа й доповнює, а не замінює попередні звіти, згадані вище.

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

П’ять висновків, наведених нижче, взаємопов’язані: перехід ТОТ на II план оповіді, домінування фреймів насильства і примусу, мілітаризація та «дипломатизація» новин про окуповані території, брак голосів жителів окупованих територій і регіональна нерівномірність висвітлення. Разом вони формують образ окупації, у якому добре видно, що робить Росія, але

помітно гірше — як живуть і чого потребують люди на ТОТ. Детальні дані наведено в додатках і в повному тексті звіту.

1. ТОТ не зникають із порядку денного інтернет-медіа — вони в ньому розчиняються

Частка публікацій, у яких окуповані території є головною темою, неухильно скорочувалася — з **51,5%** у 2022 році до **21,1%** у 2025-му. Натомість у **78,9%** матеріалів 2025 року ТОТ згадуються лише як тло, контекст або допоміжний аргумент. Водночас коло видань, які хоча б на рівні інфоприводів звертаються до теми, залишається широким і відносно стабільним: від 2 900 до 3 666 на рік, 5 737 унікальних видань за весь період.

Паралельно звужується «оптика» окремої публікації: частка матеріалів, що одночасно згадують кілька окупованих територій, зменшилася з **34,2%** у 2022 році до **9%** у 2025-му, хоча типовий обсяг текстів не скоротився (медіана зросла з 231 до 259 слів). **Понад половину публікацій про ТОТ становлять новини, прив'язані до одного інформаційного приводу.**

51,5% → 21,1%	**78,9%**	**34,2% → 9%**
частка публікацій, де ТОТ — головна тема (2022 → 2025)	публікацій 2025 року згадують ТОТ лише як тло	частка публікацій, що згадують більше ніж одну ТОТ

> **Наслідок:** ТОТ вплелися в загальний редакційний порядок денний, це сигнал, що медіа не відмовляються від теми. ТОТ перетворюються із самостійного предмета висвітлення на постійний фоновий елемент, а кількість редакцій, які ведуть тему систематично — глибше за републікації чи рерайти окремих заяв, — залишається невеликою. Аудиторія отримує багато згадок про окуповані території, та менше детальних пояснень.
>
> **Можлива відповідь:** закріпити за темою ТОТ відповідального редактора або журналіста й включити її до тижневого і місячного планування. Для редакцій з обмеженими ресурсами робочим орієнтиром може бути один самостійний пояснювальний матеріал на місяць і повернення до раніше висвітленої історії раз на квартал.

2. Коли ТОТ — головна тема, оповідь тримається на фреймах насильства і примусу, де жителі окупованих територій постають передусім об'єктами

Чотири теми домінують і охоплюють майже **54%** публікацій у онлайн медіа: заяви окупаційних і російських чиновників (15,6%), права людини і репресії (15,0%), депортація дітей і незаконне усиновлення (13,1%), колабораціонізм і кримінальна відповідальність (10,0%). Інтернет-медіа формують однозначний образ окупації як системи насильства, примусу й позбавлення прав — і з часом **дедалі більше як повсякденної системи управління РФ на ТОТ**. Від викрадень і катувань українців у перші місяці вторгнення, до примусової паспортизації, тиску на освітян і релігійні громади, обмеження доступу до послуг і позбавлення майна.

Динаміка фреймів залежить від резонансних подій. Частка заяв окупаційних чиновників на І плані скоротилася майже вдесятеро (з 12,7% річної вибірки у 2022 році до 1,3% у 2025-му). Ймовірно, через рутинізацію діяльності окупаційних адміністрацій і редакційну політику ненадання трибуни окупантам. Депортація дітей досягла піку у 2023 році (7,6%) після ордерів Міжнародного кримінального суду на арешт Володимира Путіна і Марії Львової-Бєлової. Єдиний **фрейм із виразним зростанням на І плані — освіта** (з 1,2% у 2022 році до 4,0% у 2024-му і 3,5% у 2025-му): **русифікація шкіл і мілітаризація дітей стали самостійним предметом уваги медіа**.

53,7%	**12,7% → 1,3%**	**1,2% → 3,5%**

тем І плану припадає на чотири стійкі фрейми

заяви окупаційних чиновників на І плані (2022 → 2025)

освіта на ТОТ на І плані (2022 → 2025)

Наслідок: медіа переконливо фіксують масштаб і системність злочинів, але переважно через одноразові інфоприводи — арешти, міжнародні рішення, окремі свідчення, — а не через повторний контакт із героями та стеження за наслідками. Поза кадром залишаються проміжні етапи (пошук і верифікація депортованих дітей, правові процедури, психологічна реабілітація, возз'єднання родин), способи збереження української освіти, а також критерії розмежування «вимушеної» і «добровільної» співпраці з окупаційною владою. Тема перехідного правосуддя представлена переважно поодинокими вироками. Зниження кількості публікацій, як у випадку депортації дітей, не означає розв'язання проблеми.

Можлива відповідь: розвивати цикли пояснювальних матеріалів (наприклад, шлях дитини від депортації до повернення) і повторні контакти з героями — лише за їхньої згоди та після необхідних заходів з анонімізації та безпеки. Разом з правозахисниками готувати пояснення щодо відповідальності за співпрацю з окупаційними адміністраціями, розрізняючи *підозру, обвинувачення і вирок* та не переносячи оцінку окремого вчинку на всіх жителів ТОТ. Балансувати висвітлення русифікації освіти матеріалами про способи збереження української освіти.

3. ТОТ дедалі частіше стають стають «тлом» у новинах про бойові дії та переговори, а тема реінтеграції зникає

На ІІ плані найстрімкіше зростають два фрейми. Частка згадок ТОТ у контексті **атак на об'єкти на окупованих територіях** збільшилася з **6,8%** річної вибірки у 2022 році до **17,1%** у 2025-му; джерелами тут переважно є Генштаб, Сили оборони та військові адміністрації, що формує в аудиторії оптику «військових зведень». Ще різкіше — це найвиразніша зміна серед усіх фреймів — **зросла частка ТОТ у контексті мирних переговорів**: з **4,7%** у 2022 році до **13,3%** у 2025-му. У цих матеріалах домінують голоси політиків, дипломатів, експертів і соціологів; досвід жителів окупованих територій майже зникає.

Натомість тема реінтеграції, яка на початку повномасштабного вторгнення була одним із найпомітніших контекстів (12,7% на ІІ плані у 2022 році та 14,1% у 2023-му), скоротилася до 3,7% у 2025-му, а на І плані — до 0,1%.

4,7% → 13,3%

ТОТ у контексті мирних переговорів, ІІ план (2022 → 2025)

6,8% → 17,1%

атаки на об'єкти на ТОТ, ІІ план (2022 → 2025)

14,1% → 3,7%

реінтеграція ТОТ, ІІ план (2023 → 2025)

Наслідок: окуповані території дедалі частіше зображуються про як карти територій, де тривають бойові дії, як предмет торгу в дипломатичних сценаріях, а не як простір, де живуть люди. Різке зростання переговорного фрейму у 2025 році не означає збільшення уваги до життя на ТОТ. Згасання реінтеграційної дискусії, ймовірно, пов'язане з браком інфоприводів (законодавчих ініціатив, кейсів деокупованих громад), але не з втратою суспільного інтересу.

Можлива відповідь: додавати до аналізу кожного суттєвого переговорного сценарію окремий блок про наслідки для цивільних: безпеку, свободу пересування, сімейні зв'язки, доступ до послуг. Державним органам, відповідальним за політику щодо ТОТ і

реінтеграцію, — регулярно інформувати про дії та результати, не обмежуючи комунікацію річницями, дипломатичними подіями чи повідомленнями про злочини Росії.

4. Про жителів ТОТ говорять інші, державні органи — ключове джерело новин

Українські державні органи роблять значний внесок в утримання уваги до ТОТ. Повідомлення Генштабу і Сил оборони — для новин про бойові дії, правоохоронних органів — про порушення прав людини та покарання винних, обласних військових адміністрацій — про повсякденні наслідки окупації. Водночас домінування інституційних джерел зміщує фокус із людей на дії держави. **Редакції працюють в умовах браку ресурсів у журналістів, обмеженого доступу до першоджерел і складнощів верифікації інформації з російських джерел**. Робота з людьми на ТОТ потребує навичок цифрової та особистої безпеки, і редакції можуть відмовлятися від теми, розуміючи, що не здатні гарантувати безпеку джерелу. Регіональні та релоковані медіа мають контакти, досвід і довіру місцевих жителів і фактично стають посередниками між людьми в окупації та аудиторією на підконтрольній території. Системного обміну досвідом з редакціями великих медіа бракує. Тему тримає вузьке й майже незмінне коло журналістів, які покладаються передусім на власну мотивацію.

Наслідок: окупація постає насамперед як військова чи політична проблема, а не як щоденна реальність для частини громадян України. Брак розуміння досвіду людей на ТОТ є ризиком для майбутньої реінтеграції. Суспільство отримує багато повідомлень про ТОТ, але мало пояснень про людей. Залежність теми від особистої мотивації нечисленних журналістів створює ризики професійного вигорання, самоцензури та виходу з теми.

Можлива відповідь: налагоджувати системну співпрацю національних і регіональних редакцій через спільні проєкти: локальна команда забезпечує контекст, партнери — перевірку документів, аналіз даних і поширення, з чіткими домовленостями про авторство і захист джерел. Донорам варто переходити до стабільної підтримки таких форматів на 12—24 місяці (редакторська робота, перевірка інформації, юридичні консультації, цифрова безпека, психологічна підтримка), зокрема для релокованих локальних редакцій, та допомагати, наприклад, інвестуючи в навчання OSINT-у, верифікації й безпеки джерел.

5. Кожна окупована територія має особливості медійного висвітлення, яке стає дедалі більш фрагментованим

Частки згадок окремих ТОТ у публікаціях знижувалися для всіх територій, окрім АР Крим, Севастополя та ТОТ Харківщини: наприклад, окуповану частину Запорізької області згадували у 27% публікацій 2022 року і в 18,2% — 2025-го. Попри регіональні відмінності, у висвітленні всіх ТОТ простежуються три спільні хвилі: обвал кількості новин із заявами окупаційних чиновників після 2022 року (найрізкіше — на Херсонщині, з 29,5% до 7,1% тем І плану), пік уваги до депортації дітей у 2023 році та повернення теми мобілізації у 2025-му (Луганщина — 7,9%, Херсонщина — 6,3%).

Водночас кожна територія має власні акценти. Севастополь вирізняється найвищими серед усіх територій частками фрейму мобілізації (20,4% у 2022 році) і прав людини (12,7% у 2025-му). Для Луганщини характерні фрейми освіти і мілітаризація дітей (по 6,1% у 2024 і 2025 роках) та руйнування інфраструктури; для Донеччини — водна криза і повна інтеграція шкіл у російську програму; для Запоріжжя — порушення прав людини, та екологія (біля окупованого Енергодару знаходиться ЗАЕС); для Херсонщини — терор російської армії дронами проти цивільних на правобережжі («людське сафарі»).

Наслідок: окуповані території висвітлюються нерівномірно, а відсутність кількох великих наскрізних сюжетів веде до «рутинізації» теми, публікації розпорошуються по десятках дрібніших інфоприводів. Реінтеграційна рамка існує лише для Криму, тоді як для новоокупованих і деокупованих у 2022 році громад вона фактично «відкладена» до завершення бойових дій. Теми, що вкорінюються на давно окупованих територіях (як-от

мілітаризація освіти на Луганщині), сигналізують про накопичувальний ефект окупації, який складно передати окремими новинами.

Можлива відповідь: ОВА та іншим установам, які надають інформацію про ТОТ, — за запитом, готувати для медіа регулярні огляди (освіта, медицина, житло, вода, тощо).

Примітка щодо ролі держави та незалежності медіа. *Кілька висновків цього резюме вказують на потребу в регулярнішій і передбачуванішій* ***державній комунікації щодо ТОТ****. Координація має забезпечувати несуперечливість і доступність відомостей без нав'язування редакціям тем, формулювань чи оцінок, а донорська підтримка журналістів —* ***не залежати від позитивного висвітлення державних органів*** *чи попереднього погодження змісту публікацій. Передруки офіційних повідомлень не є достатнім показником поінформованості чи довіри жителів окупованих територій, а безпека людей, які діляться досвідом життя в окупації, має бути передумовою будь-якого висвітлення.*

Додатки

АНАЛІТИЧНЕ РЕЗЮМЕ: ключові фрейми оповіді про життя в окупації в інтернет-медіа України у 2022—2025 роках

ДОДАТОК І. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Журналістським редакціям і медіаспільноті

- Закріпити відповідального за тему ТОТ і включити її до регулярного планування.
- Розвивати цикли пояснювальних матеріалів, повторні контакти з героями (лише за згоди та дотримання безпекових алгоритмів).
- Налагоджувати системну співпрацю національних і регіональних редакцій, спільні проєкти та обмін перевіреною інформацією; інвестувати в навчання OSINT і верифікації.
- Разом із правниками і правозахисниками пояснювати межі відповідальності за співпрацю з окупаційними адміністраціями, розрізняючи підозру, обвинувачення і вирок.
- Разом із фахівцями з цифрової безпеки готувати й оновлювати пояснення про доступ жителів ТОТ до українських джерел інформації та допомоги, зазначаючи дату перевірки й обмеження порад.
- Висвітлювати способи збереження української освіти, а не лише русифікацію; доповнювати матеріали про переговори блоком про наслідки для цивільних.
- Розвивати розслідування економічних механізмів виснаження ТОТ і шляхів повернення культурних цінностей; доповнювати, за можливості, матеріали про стан екології на ТОТ свідченнями жителів.

Державним інституціям

- Запровадити регулярне відкрите інформування про політики щодо ТОТ і реінтеграцію (що зроблено, для кого, які результати, що затримується, хто відповідає), не обмежуючи комунікацію річницями й дипломатичними подіями.
- Визначити координатора комунікації щодо ТОТ і контактних осіб у профільних органах та ОВА; за запитом медіа готувати огляди для окремих тем, в межах компетенції та можливості перевірки інформації.
- Регулярно актуалізувати та нагадувати перелік сервісів для жителів ТОТ і тих, хто виїжджає з окупації (освіта, документи, правова допомога, підтримка родин і повернених дітей).

Донорським організаціям і професійній спільноті

- Створювати стабільні програми підтримки (12—24 місяці) для журналістів і редакцій, які системно висвітлюють ТОТ, з покриттям оплати редакторської роботи, перевірки інформації, юридичних консультацій, цифрової безпеки та психологічної підтримки; фінансування не має залежати від позитивного висвітлення державних органів чи погодження змісту.
- Запровадити окрему номінацію за системне і відповідальне висвітлення ТОТ у національних медіапреміях, доповнену оплачуваними стипендіями чи підтримкою серій матеріалів.

- Підтримати незалежний повторюваний моніторинг висвітлення ТОТ за зіставною методологією; не використовувати кількість передруків офіційних повідомлень як достатній показник поінформованості чи довіри жителів ТОТ.

ДОДАТОК ІІ. КОЛИ ТОТ — ГОЛОВНА ТЕМА (І ПЛАН)

Частка публікацій, де ТОТ є головною темою, щороку скорочується. Ключові напрямки оповіді залишаються сталими: найбільше уваги приділяють заявам чиновників, темі права людини і репресій, депортації дітей і колабораціонізму. Основні висновки наведено нижче.

Джерело: «Детектор медіа». Середні частки — від 1 314 публікацій, де ТОТ були на І плані; річні частки — від річних рандомізованих вибірок по 1 000 публікацій (похибка 5%, довірчий інтервал 99%). Дані YouScan.

- **Заяви окупаційних чиновників трансформуються** у 2022 році фрейм формувався навколо псевдореферендумів; згодом заяви окупаційних посадовців стають доказовою базою журналістських розслідувань і дедалі частіше перетинаються з темою заочних вироків (зокрема, у справі Володимира Сальдо).

- **Права людини.** До сюжетів про викрадення, катування й фільтрацію додаються інституціоналізовані форми примусу — переслідування за проукраїнську позицію, тиск на журналістів і релігійні громади, примусова паспортизація; медіа фіксують тяглість репресивних практик у Криму на «новоокупованих» територіях.

- **Депортація дітей подається через великі числа та історії повернення:** медіа закріплюють розуміння депортації як цілеспрямованої політики зміни ідентичності, але рідко показують інші етапи — пошук, правові процедури, реабілітацію.

- **Колабораціонізм висвітлюється переважно через поодинокі вироки:** від низового персоналу установ до релігійних діячів; системного обговорення моделі перехідного правосуддя і критеріїв відповідальності жителів ТОТ бракує.

- **Умови життя частіше є тлом, ніж темою:** побутові обмеження (вода, медицина, житло, документи) використовують як доказ неефективності окупаційної адміністрації чи контекст до бойових дій, рідше — як самостійну історію тривалого життя в несвободі.

- **Освіта — єдиний фрейм із виразним зростанням на І плані:** перехід на російські програми, переписування історії, завезення вчителів із Росії, мілітаризація дітей. Менш видимими лишаються способи збереження української освіти.

- **Мобілізація та спротив:** тема мала пік у 2022 році, далі медіа описують менш публічні механізми (облік, рейди, призовні комісії) з невеликим зростанням уваги у 2025-му.

ДОДАТОК III. ФРЕЙМИ, КОЛИ ТОТ — ТЛО ЧИ КОНТЕКСТ (II ПЛАН)

Репертуар тем II плану значно *ширший*, ніж I плану, а згадки ТОТ розпорошуються по різних контекстах — від бойових дій і переговорів до економіки, культури та міжнародних відносин. Найбільше зростають фрейми атак на об'єкти на ТОТ і мирних переговорів, тоді як реінтеграція втрачає вагу.

Теми, що трапляються лише на II плані. Джерело: «Детектор медіа». Середні частки — від 3 777 публікацій, де ТОТ були на II плані; річні частки — від річних рандомізованих вибірок по 1 000 публікацій (похибка 5%, довірчий інтервал 99%). Дані YouScan.

- **Найбільша категорія II плану — «Інше»:** серед 829 таких публікацій зафіксовано 599 різних формулювань тем, 545 із яких трапляються лише один раз. ТОТ дедалі частіше згадують у повідомленнях про економіку, культуру чи міжнародні відносини, але не роблять головним предметом матеріалів.
- **Атаки на об'єкти на ТОТ — найяскравіший приклад «переходу» теми на другий план:** окуповані території дедалі частіше згадуються як театр бойових дій; наслідки ударів для цивільного життя рідко потрапляють у межі цього фрейму.
- **Мирні переговори найбільша зміна серед усіх фреймів:** від дискусій про допустимість територіальних поступок до конкретних пропозицій і витоків щодо умов можливої угоди у 2025 році; голосів жителів ТОТ у цих матеріалах майже немає.
- **П'ять тем трапляються лише на II плані:** так звані «референдуми» та «вибори» організовані російською владою; вивезення зерна і культурних цінностей; реалії життя ВПО показують ТОТ як точку відліку травматичного досвіду; ядерна безпека й екологія (ЗАЕС, Каховська ГЕС) спираються на оцінки МАГАТЕ й експертів, та рідше на свідчення місцевих жителів.

ДОДАТОК IV. РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ

Важлива характеристика публікацій у онлайн-медіа про ТОТ у 2022—2025 роках — **зміна «перспективи»**. У 2022 році ТОТ описували передусім через те, що з ними робить Росія (встановлення контролю, окупаційні адміністрації, анексія); у 2023—2024 роках увага змістилася до того, що відбувається з населенням (депортація дітей, умови життя, освіта, права людини); у 2025 році медіа дедалі більше фіксують повсякдення і стійкість українців в окупації. Паралельно ТОТ постає як тема компромісу у переговорному процесі.

Частки і % нижче — вирахувані від тем І плану в публікаціях про відповідну територію:

- **АР Крим і Севастополь:** у 2022 році — «вітрина» анексійної риторики (заяви чиновників — 14,2% у Криму); у 2023-му на перший план виходять атаки (Кримський міст — 8%, Севастополь — 15,9%) і депортація дітей (6,5%), а Крим постає хабом для переміщення дітей з інших ТОТ. Лише тут фіксується рамка реінтеграції (2023 рік). Севастополь має найвищі серед усіх територій частки мобілізації (20,4% у 2022 році), спротиву (11,4% у 2023-му) і прав людини (12,7% у 2025-му — переслідування журналістів і активістів).

- **ТОТ Донецької області:** у 2022 році — заяви окупаційних чиновників (22,9%) і мобілізація (14,8%); у 2023 році — депортація дітей (8,2%); з 2023 року стабільно помітні умови життя (6,4%, 6,4%, 4,9%), передусім водна криза; у 2025 році — освіта (4,3%) на тлі повної інтеграції шкіл у російську програму, зростання уваги до спротиву (4,3%) і повернення мобілізації (4,9%).

- **ТОТ Запорізької області:** заяви окупаційних чиновників — 27,8% у 2022 році (друга за величиною частка після Херсонщини); права людини серед провідних тем усі чотири роки (8,3%, 6,9%, 4,6%, 6,0%), зокрема переслідування жителів Енергодара і працівників ЗАЕС; у 2024 році — привласнення житла та залежність доступу до виплат і медицини від російського паспорта.

- **ТОТ Луганської області:** частка заяв окупаційних чиновників скоротилася з 24,6% до 3,5%; мобілізація — 16,9% у 2022 році і 7,9% у 2025-му (найвищий показник того року); стабільно помітні умови життя (5,6%, 5,4%, 7,0%) через руйнування комунальної інфраструктури; освіта — по 6,1% у 2024 і 2025 роках (мілітаризація, закриття шкіл через брак учнів і вчителів).

- **ТОТ Харківської області:** у 2022 році — мобілізація (16,9%) і заяви чиновників (13,5%), у 2023-му — депортація дітей (10,9%), переважно у форматі особистих історій. Після контрнаступу вересня 2022 року теми у публікаціях про Харківщину «розпорошуються»: частка новин маркованих у категорії «Решта» сягнула 94% у 2024 році.

- **ТОТ Херсонської області:** найвища частка заяв окупаційних чиновників у 2022 році (29,5%) і найрізкіше її падіння; депортація дітей — 9,7% у 2023 році і 10,1% у 2024-му; у 2024—2025 роках — умови життя (3,4%, 5,5%), пропускний режим на лівобережжі та дронові атаки на цивільних правобережжя, які Незалежна міжнародна комісія ООН визнала злочинами проти людяності; у 2025 році повертається тема мобілізації у російську армію (6,3%).

Повний текст дослідження

Цей аналітичний звіт підготовлений за підтримки Програми «Партнерство за сильну Україну», яка фінансується урядами Великої Британії, Естонії, Канади, Норвегії, Фінляндії, Швейцарії та Швеції. Його зміст, висновки та рекомендації є виключно відповідальністю ГО «Детектор медіа» і не обов'язково відображають позицію Програми та/або її Фінансових партнерів.